

[94](#)

De N-VA is Europa vergeten - Marc Hooghe

Auteur: Marc Hooghe

•

•

wo 30/10/2013 - 14:57

Marc Hooghe **Het langverwachte congresdocument van de N-VA bevat heel wat interessante ideeën, die een stuk verder gaan dan de gebruikelijke slogans. Vooral de teksten over de federale staatsstructuur zijn boeiend. In feite laat de N-VA daar het idee van het confederalisme (dat is een samenwerkingsverband tussen onafhankelijke staten) vallen, en gaat men voor een strikte toepassing van het artikel 35 van de huidige Grondwet: “De federale overheid is slechts bevoegd voor de aangelegenheden die de Grondwet en de wetten, krachtens de Grondwet zelf uitgevaardigd, haar uitdrukkelijk toekennen.”**

Europees recht

De voorstellen van de N-VA houden echter onvoldoende rekening met het Europees recht. Dat blijkt heel duidelijk als we de teksten confronteren met het recente [Arrest](#) van Europees Hof van Justitie over het niet-zuiveren van afvalwater. In dit Arrest van 17 oktober 2013 merkt het Hof inderdaad droogjes op dat alle steden die nu nog in de fout gaan in het Waals Gewest liggen, maar het Hof besteedt daar voor de rest niet het minst aandacht aan, en veroordeelt uiteindelijk het Koninkrijk België tot een boete van 10 miljoen euro.

Het kan het Hof totaal niet schelen wie er nu bevoegd is voor de waterzuivering in Malmedy. Of België verantwoordelijk is voor dat rioolwater, het Waals Gewest, de Duitstalige Gemeenschap, of de schepen van openbare werken van Malmedy: het zal het Hof worst wezen. Het Europees recht is inderdaad duidelijk: Europa kent enkel en alleen de lidstaten, en die moeten dan maar zelf orde op zaken stellen in hun eigen huishouden.

De N-VA-teksten houden voor een stuk rekening met deze Europese realiteit. De deelstaten kunnen inderdaad op een Europese ministerraad België vertegenwoordigen. Dat gebeurt trouwens nu ook al: de Vlaamse of de Waalse minister van Leefmilieu kunnen perfect namens België spreken op een ministerraad. Weer geldt hier het principe van de soevereiniteit van de lidstaat: België beslist zelf welke vertegenwoordiger het stuurt. Als wij de schepen van Openbare Werken van Malmedy willen sturen, dan is dat zo: zolang die persoon een volledig mandaat heeft van de Belgische regering, dan kan dat perfect.

Patsituatie

Maar het wordt problematisch als de Europese Unie ons verplichtingen oplegt, bijvoorbeeld rond het overheidstekort. Sta me toe even de N-VA-tekst volledig te citeren:

“Vlaanderen, Wallonië en de regio Brussel-Hoofdstad zijn elk verantwoordelijk voor het naleven van de Europese regels inzake budgettaire en economisch beleid. Een eventuele boete moet worden toegewezen aan de overheid die verantwoordelijk is, of automatisch afgetrokken worden van het aandeel van de betrokken overheid in de doorgestorte opbrengst van de btw en accijnzen.”

De Europese Unie kan echter slechts rekening houden met één globaal cijfer, van alle overheden in België samen, en daar zitten dus ook de lokale overheden bij. Stel nu, om een niet al te hypothetisch voorbeeld te nemen, dat Vlaanderen zijn begroting op orde krijgt, maar dat het Waals Gewest zwaar in de fout gaat. De Europese Unie zal dan de lidstaat België tot de orde roepen.

Als we het N-VA-scenario volgen (art. 255 van de tekst) dan komt die Europese boete terecht bij de nieuwe Belgische Raad, die bestaat uit de Vlaamse en de Waalse minister-president. Eventueel kunnen daar nog de minister-president van Brussel en die van de Duitstalige Gemeenschap bij komen, maar laten we het nu eenvoudig houden. Die Belgische Raad bestaat dus uit de opvolgers van Kris Peeters (Vlaanderen) en Rudy Demotte (Wallonië), en die twee personen zullen moeten beslissen welke deelstaat “verantwoordelijk” is. Sta me toe te twijfelen aan de gretigheid waarmee Demotte zal erkennen dat het Waals Gewest verantwoordelijk is voor alle problemen en dus alle Europese boetes alleen zal betalen.

Je krijgt dus een staking van stemmen, en in het voorstel staan er heel weinig procedures om dat soort problemen op te lossen. Aangezien er in het voorstel geen echte Belgische premier is, is er niemand die nog dat soort conflicten kan oplossen.

De auteurs van de teksten lijken zich van dit probleem bewust, en even verder schrijven ze:

“Vlaanderen en Wallonië (...) rapporteren afzonderlijk aan Europa over hun na te komen verplichtingen (stabiliteits- en hervormingsprogramma's in het kader van het Europees semester, actieplannen in het kader van de EU2020-doelstellingen, ...). (...) Europa geeft op zijn beurt informatie rechtstreeks door aan Vlaanderen en Wallonië.”

Dit voorstel is helaas totaal onrealistisch: hier komen we op het domein van de fictie. Zoals overduidelijk bleek uit het Arrest van 17 oktober 2013 wil Europa enkel en alleen met de lidstaten spreken, en die moeten dan maar zelf hun interne zaken bedisselen. Als Europa tegemoet zou komen aan deze Belgische eis, is het hek immers helemaal van de dam. Moeten de 16 deelstaten van Duitsland dan ook allemaal apart behandeld worden? En alle regio's in Italië? En de negen deelstaten van Oostenrijk? De Europese Unie zal ook in de toekomst enkel en alleen met soevereine lidstaten kunnen en willen werken, een andere oplossing is totaal ondenkbaar.

Kiezen

De teksten van de N-VA zitten meestal wel stevig in elkaar. Men zoekt een geduldig compromis tussen een eenvoudig federalisme op basis van artikel 35 van de Grondwet, en een meer gevorderd confederalisme. In feite probeert men daarmee twee tegenstrijdige staatsvormen met elkaar te verzoenen, maar af en toe heeft die zoektocht naar de kwadratuur van de cirkel toch nog een merkwaardig succes.

Als het gaat over de Europese verplichtingen, botsen we echter op de grenzen van dit soort hersengymnastiek. Dan moet men een duidelijke keuze maken. Ofwel wordt Vlaanderen een onafhankelijke staat, en dan kan het een aanvraag indienen om lid te mogen worden van de Europese Unie. Ofwel blijft het Koninkrijk België een soeverein land en stichtend lid van de Europese Unie. Maar in dat geval moet het Koninkrijk België natuurlijk ook over alle middelen en bevoegdheden beschikken om de Europese verplichtingen na te leven. Het volledig uitkleden van het Belgisch niveau, waardoor uiteindelijk alleen een stroman overblijft die zich niet kan engageren ten aanzien van Europa, is uiteraard volledig onaanvaardbaar binnen de Europese rechtsorde.

De N-VA zal moeten kiezen tussen zwart of wit: ofwel blijft België een lidstaat van de Europese Unie, ofwel moeten Vlaanderen, Brussel en Wallonië een aanvraag indienen om lid te mogen worden. Een halfslachtig compromis kan er wel voor zorgen dat de publieke opinie misleid wordt, maar is juridisch volstrekt onhoudbaar.

(De auteur is gewoon hoogleraar politieke wetenschappen aan de KU Leuven)

Reageer

@Allen: reageren op deze bijdrage impliceert dat u instemt met de regels voor deelname aan onze discussieforums; [lees dus de regels](#) - mod.